

**Incipit tractatus venerabil' mag' Job
Berson. Cancellarij p'fien'. de cognicōe
castitatis. ⁊ pollucōibz diurnis.**

Cripi pridem aliqua sup' preparati
 oē ad missam sub decē cōfideācōi
 bus occasiōē sūpta pncipalē ex
 materia pollucōnis nocturne. **N**e
 autē de pollucōibz q̄ videtur accidē vigiādo
 quesita sunt a me aliq̄ que solēt timoratas
 scias plurimū turbare sic frequēt ex diuer
 sis psonis v'usq; sexus tā in cōfessioē q̄ ex
 tra potui ppendē. **P**ptea consului ne dū do
 ctōēs in scriptis eoz sup' hac re s' ecia collo
 quiū habui cū exēcitat' et discretis in con
 fessiois materia pmo ⁊ a medicis huiusmoī
 multiplicis ⁊ varie pollucōnis causam inq̄si
 ui. Deniq; preparat se lector audire caste
 id qd p castitatis cognicōe nccitas cogit
 aperire.

Consideracō prima.

Resupponendū est igitur in primis. qd
 a corpe hūano defluit multiplex hu
 mor p meatus membroz pudendoz q̄ ge
 neracōi deputata sunt. **V**nus ē vero semia
 lis. alius vero vimalis. alius quodāmodo
 medius qui pōt appellari saliuālis vel spu
 tal'. alio additur humor p'fertū in mulicibz

qui noiatur mēstrualis & huic simili qñq;
masculo accidit ex infirmitate. Porro faci
le est satis agnoscere patientib⁹ scdm et vl
tum fluxum. qñ scz ille est vere vrnalis vel
vere menstrualis habz enī suā distinctionē
in colore & liquiditate & tales erūt p̄terea
vt cōiter sine multa delectacōe in mēbris ge
nitalib⁹ presertī nisi viūganē alie cause dele
ctationis sicut infra docēbit. **C**eterz huōi p̄pe
semialis et huōi ille medi⁹ nō ita faciliter
ab inuicē secernūtur p̄pter similitudinē in al
bedine & viscositate seu tenacitate & quadā
spissitudine habēt n̄lomi⁹ distinctas p̄prietate
tes & diuersos ortus & meatus. **V**n̄ defūit
qđ dearticulaci⁹ cognoscate spectat ad me
dicos. Est itaq; hmōi semialis supfluū vlti
me digestiois supfluū nō in q̄litate s̄m quā
titate habens enī natuā sufficientē abū pro
alimento corporis m̄tat ex oibus mēbris
quod sup̄est ad vasa genitalia nūc plus nūc
minus. Et quādo sup̄abundat ipsi nature
conatur expellere tandem illud supfluū
quod fit vel in actu generatiois seu concubi
tus l̄ per euaporationes similes sudorib⁹ vel
per aliquas fedas distillationes quandoq;
sine sompnis. **A**liquādo cum delectatione
Aliquñ impreceptibiliter nonnūq; in vigilia

quibusd' venit tā volūtarie q̄ inuolūtarie
 modis ualde multis nē ex vicō natuē nē ex
 vicō culpe. **R**ursus huōr ille medius fit ex q̄
 dā supfluitate alimēti. nedū in quātitate.
 s̄ in qualitate. q̄ s̄z ineptus ē nūctioi me
 ptus similiē gnacōi velut in saliuā vide⁹ a
 alijs supfluitatibz defluētibz a cerebro tā p
 os q̄ p nares istis parz a rarius. a alijs abū
 dantius a crebro. **I**mmiscet autē se talis hu
 mor medius cū vrmacōe. aliqñ p se defluit
 sine cogitacōe a sēu. **Q**ñz vero fit cū delcāci
 one a pruritu quodā pl⁹ q̄ in vrima qñz. q̄
 tñ vrima qñz cū inordiacōe quād' exit. **P**u
 to etiā n̄ lom⁹ q̄ vix aut nunq̄ cāt iste flux
 us hūoris medij. talem modū delcācōis et
 p̄cussionis. quasi totius corpis a specialiter
 in pudendis. nec ita p̄stringit aut obnubi
 lat in suo exitu iudiciū rōnis sicut venit v̄
 in hūore seminali. qm̄ a ille humor semial⁹
 magis digestus. a ad causacōem libidimose
 delcācōis nisi p̄ infrigidacōem aut aliunde
 corruptus sic p̄porcionabilior inuenitur. **N**z
 insup humor iste medius q̄ ex leuioribz cau
 sis ac maiori facilitate mouetur ad exitū q̄
 semialis p̄sertim in mulieribz adeo q̄ ex le
 uissimo motu corpis de loco ad locum vel in
 dmacōe absqz aliqua cogitatione a absqz

senſu proueniat. Ex effectu uero precipit p ſor
didacōnem quādam fiſcoſam in carne ſua
uel in panis. Euenit aut̄ facilis et nō ſine
aliquo ſenſu cōcomitante uel preuio dum p
ſonā pulchram ſiue dilectam ſiue turpem
ſiue iuuenem ſiue ſenem ſiue ſecularem ſiue
religioſam. et qñq; deuotā aſpiciūt aut tan
gunt aut ei arrident aut confabulātur aut
iocantur etiā ubi nichil de ope carnali uo
lunt aut putant nec dicatur pagere ſed nec
cogitare. **¶** **C**onſideratio Secūda

Hrendendū eſt ſecūdo pñcipaliter de
ca hanc materiā. q̄ delectacō ſeu omo
tio libidinosa pruritus ſeu tūlatio proueit
in mēbris q̄ loquimur frequent̄ abſq; fluxu
quocūq; . Sūt enī ſuōſitates aliq̄ q̄s medici
uocāt ſpiritus et hec ſupcalefaciūt et inflāt
et diſtendunt uenas et neruos in menbris
illis . Sitq; ſtimulacō quedam ut pruritus
uel tūlatō que dū queritur extigū uel ſeda
ri per attrectacōnem ſentitur et qñq; cōple
tur delectatio libidinosa ſine quouis fluxu.
Patet hoc in pua adhuc etate que nondū
apta eſt ſeminacōi ppter defectū ſeminis uel
artacōnem uenarū. Suscitatur aut̄ hmoi prū
ritus ex talib; ſumis ſeu ſpiritib; tā ab intri
ſecis p ymagiācōes fortes uel ſordidas ſpēs

mariē aut p ymaginacōēs libidinosas et
 turpes quas ab extrinseco p allocucōs pra-
 uas ⁊ p aspectus lubricos aut tact⁹ impu-
 dicos p se v̄l aliūde puocatos. **R**d si p com-
 plemētū delectacōis ex talib⁹ absq; oi semine
 corūpatur v̄l ipā x̄ginitas iuxta sētentiā
 quorūcūq; magnorū. **D**eu pro ch̄dolor q̄ in
 paucis manēt virginitas cogitacōe stupor
 est nisi forsan pueris ⁊ puellis h̄ac excuset
 de fed⁹ sufficiens iudicij ratiōis. **D**icēdum
 est p̄tea q; nō ois prurit⁹ circa mēbra pudē-
 da debet iudicari p̄rie libidinosus nec etiā
 cessio eius vel extitio p vacacōem vt aliē
 debet appellari luxuriosa delectatio. **V**idē⁹
 itaq; quō ⁊ i alijs mēbris crebro pruritū sē-
 simus quē vnguibus scalpēdo v̄l ut iuxta
 vulgare loquar sepimus vel extingui⁹.
Est aut̄ hec passio nōnunq; ita v̄l mēs vt
 etiā cū vulneracōne carnis p vngues ⁊ effu-
 sioēs sanguis vix recedat q̄ passio si mem-
 bra illa genitalia inuasit cadit prozsus in
 magnā angustiam qui hoc pati cogitur dū
 ostra huiusmodi pruritū remediū querit q̄le
 fieri; in alijs mēbris ipē in pollucōēs sedas ⁊
 vere libidinosas atq; culpabiles plabitur
Tradūt insup medici q; in membris euenit
 qued passio vsurgens ex quibnsdā fumis

descendentibus venas membrorum istorum
et nervos adeo q̄ seclari non potest etiam
per vsum carnalem vel aliam attrectacōe;
quēadmodum narrat **Juuenalis**. In qua
dam matrona nobili **Romana**. Est igitur in
hoc casu vel in similibus tanq̄ de vera egrit
tudine ad medicos recurrendum. Deniq;
patet ex istis q̄ pueri et puellae cum sobrie
tate atq; disciplina in cibis et potibus atq;
societatibus ne ab intrinseca causa vel extri
seca cōfuescāt habere libidinolas huiusmo
di cōmocōnes peccati in sua carne. Alioq̄n pro
ruent ex consuetudine velud in quādam ne
cessitatē hec agendi precipue dū etas gran
dior aduenerit. Delectacō insup improbiore
et vehementior sentietur. Qua in re confesso
res vel parentes cōmonicōnem aliquam fa
cere debent pueris a puellis vt a talibus ab
stineant. nec a se nec ab alijs turpiter se tra
ctari permittant. Attendat quilibet discre
tus ex premissis quid agendum et videat
ne dum nimium seruiatur loquēdi pudicitia
sequatur operū maior inordinacō et confes
sio de talibus nulla fiat. Attendat ex aduē
so ne dum prohibitio sit expressa ip̄a cona
tum adaugeat verū namq; est illud pete
Ritūmur inuētū. Porro si p̄ntes phibeāt

filias suas
simile filio
petere filio
ne seipsa a
si vniq; bo
bales p̄
stantia m
pharis p
milliatrat
me vt at
cōregio
cie nō
one via
Hi
in
opib; an
resoluti
sentus
Dicen
q̄d si nō
Et iure a
merito e
pea pp
et mem
ut or ch
ramali

filias suas ab osculis viroz a adolescentuloz
 similit a filios a puellaz stretacōibz cur n̄
 poterēt filios coarctere verbis aut verberibz
 ne seipōs aut seipsas i uicē male stretēt cū
 fit vtiqz hoc flagicōsius q̄ alterū a eo plus
 habēs piculi quo minor ē illic verecūdia a
 licentia maior. Sileo hic de stultis ymo ne-
 pbarijs pentibz erga suos a suas nimia fa-
 miliaritate uemētibz. Sileo de ceteris vl f
 uis vl ancillis vel alijs qui permitē hanc
 cōregioissimā inducere sub quadā ludi spe-
 cie nō verentur. v̄x mūdo ab hac corrupti-
 one viay ois carnis. **Cōsideracō. tertia.**

H Tendamus tercio principaliter q̄
 i theologico vl morali negotio dū
 inq̄sicio fit de aliquibus effectibz vl
 opibz an sint vl q̄lia sint peccata. ofaciēda ē
 resolutio p̄ncipalis a finalis ad libertatē cō-
 sensus vel dissensus in talibz. et inde pecnī
 dicente. Augustino adeo est voluntarium
 qd̄ si nō eēt voluntarium nō esset peccatum
 Et iuxta cōem doctrinā. actus exterior super
 interiorē nichil addit malicie vl mōrlis cul-
 pe ea p̄pter pollucōes vl fedas distillacōes
 ex membris genitalibz plus respicere uie-
 nit ordinē morālē q̄ naturalē licz cōsideracō
 naturalū proficiat ad moraliū cognitiōez

pleniorē quēadmodū circa **grā** . iudiciā
gulam . et circa alia vicia p̄cipue carnalia q̄
materiā vel fomentū trabunt satis patet.

D Resupponam? **C** Consideracō quāta
igit̄ quarto p̄ decisioe materie p̄ntis
ac similitū oformiter ad doctrinā Augusti de
p̄cessu tēptacōis in nobis sicut in Adā fuis
se scriptura cōmeōrat a dica? q̄ cōmōō libi
dinosa ofurgit p̄ statu natūē corrupte nob
etiā inuicis a sepissime etiā p̄ueit oē iudiciū
rōis neq; per ofequens subest arbitrio aut
ofensui libero **iur** Augustinū dicētem. Non
est in ptāte nra q̄bus uisis tangamus. s̄ est
in ptāte nra respuere vel acceptare. **i**ntelli
ge similit̄ de auditu et olfactu de tactu et gu
stu. **P**roueit aut̄ hec inuolūtaria p̄uenōe ex
corruptōe nature p̄ p̄c̄m originale p̄ statu
nature lapsē. **P**ro statu vero nature p̄mitus
institute a integre talis p̄uenō vicōsa neq;
q̄ ofigisset. **f**uisset ei regimē hōis talit̄ ordi
natū q̄ ratio suū domimū sup̄ sensualitatē
absq; vlla p̄uentioē vel rebellione seruasset
p̄pt̄ea reputat̄ ois cōmotio talis libidiōsa
p̄ueniēs iudiciū rōis esse p̄c̄m saltē reiale
qm̄ ipa ofurgit p̄ter vel cōn̄ iudiciū dñe fue
rōis. **V**erificat̄ p̄inde dictū illud sapientis
Nullus est absq; p̄c̄o etiā infās vnus diei

Proueniet quippe in quolibet filio ad non
 pueligiato comocones hmoi pter vel cōtra
 iudiciū rōis . Et ita sumēdo large peccm ve
 niale absqz tali diu viuē nō valem⁹ Dicitur
 aut talis cōmotio volūtaria magis a pecca
 trice volūtate pmi hoīs q̄ a ppria . p̄ptēa si
 debz pprie appellari peccm etiā veniale . opor
 tet ut aliquo modo ppria voluntas sit in
 causa

Consideracō quinta

Nunc quito accedēdo ad inuestigacōez
 p̄ncipalis dubij . quādo talis cōmotio
 libidinosa ē peccm mortale et quādo nō . qm̄
 de veniali attēris pmissis nō ē faciēda p̄seru
 ratio scrupulosa v̄l dubia . Cōsiderem⁹ q̄li
 ter ad illā cōmotionem seu tēptacōnē se ha
 beat libēa volūtās et fieri potest multipliciē
 voluntas vno mō se habet pure p̄uatē tā
 directe q̄ indirecte . hoc ē absqz oī actu voli
 tiuo p̄ oī differētia temporis q̄ nec āte vo
 luit q̄ illa cōmotio fiēt nec aliq̄d disponēs
 p̄ se ad illam voluerit et dū fit aut postquā
 facta est non aduertit et ob hoc circa eā non
 cōsentit v̄l dissentit aliūde forsitā occupata
 v̄l in sompno Volūtās alio modo se habet
 pure positue tam directe q̄ indirecte hoc ē
 cum actu volitiuo vel nolitiuo . sic q̄ antea
 voluit deliberate vel voluit q̄ illa cōmotio

fieret aut dū fit vel facta est placet sibi vel dis-
plicet deliberate sic q̄ habet consensū vel dis-
sensū liberū in tali cōmotioē acceptādo illā
vel de acceptando cū aduertētia. q̄ ita vult
vel ita nō vult. **V**oluntas aliē se habet circa
cōmotōē illā libidinosam q̄si medio mō sic
q̄ neq; se habet pure p̄uatiue nec volendo
scilic; illam nec nolendo. **E**t similiter se non
habet pure positīe volendo deliberatīe illam
vel nolendo. et ad eam actualiter se conuer-
tendo sed se habet quasi dissimulando vel
dormiendo vel non curando. **I**ta q̄ nec ex-
presse vel actualiter consensit in illam cōmo-
tionem libidinosam nec dissentit expresse
sed dissimulat ⁊ dormitat dum attendere ⁊
vigil esse tenetur. aut dum aduertit pericu-
lum nec tamē obuiare vel resilire conatur.

Consideratio Sexta

Quocirca dicamus Sexto cōsequenter
q̄ distingui solet in voluntate duplex
consensus vnus completus deliberatiuus ⁊
directus. **A**lter incompletus vel interpreta-
tiuus et indirectus. **P**rimus fit dum volun-
tas sufficienter et actualiter aduertit pericu-
dicū rōnis reflectentis se sup se. q̄ sic vel sic
agit vult nō minus sic agere ⁊ hic consensus
est cōmūter satis notus etiā apud parum

eruditos vel in moralibus vñtatos quia ple-
 nus est et directus. Alterum vero consensum quem dici-
 mus interpretatiuum difficilius est aduertere. nam fit
 multis modis. Unus est quando ratio debet esse
 pugil circa aliquod reprimendum vel repellendum
 dum iam insurgit actualiter sed omittit et ne-
 gligit repellere qualitates. Juxta illud vul-
 gatū. Qui tacet consentire videtur. sic nauta
 negligens dicitur causa submerisionis nauis
 Notatur vero dicitur quoniam ratio debet esse pugil
 circa aliquod reprimendum quod si actus esset indiffe-
 rens vel talis circa quem ratio non deberet labora-
 re ad repellendum seu reprimendum quod seorsum non im-
 minet periculum peccati per silentium suum. tunc non dici-
 tur voluntas in tali silentio consentire. unde potius
 aliquando deberet dici dissentiens sicut fit
 in temptacionibus blasphemie et multis alijs
 quod melius videtur silentio siue non aduertendo quam
 pugnando et directe conando. sic in ciuilibus quoniam
 quid verum est. aut quod tacet non statim vide-
 tur consentire primo verius dissentire iudicatur
 Alia regula dicit. Qui tacet non credit et negat
 Amplius vero fit consensus iste secundum nonnumquam
 indirectus quando scilicet voluntas aliquod vult
 vel agit ad quod solet sequi aliud quod est pec-
 catum ut cum aliquis inebriat se voluntarie ad
 quod sequitur dormitio et ex dormicione omissio

p^{mo}

non

furgendi ad officiū dinū ad qđ obligatur
dicitur hec ommissio furgendi volūtaria indire-
cte scilicet ex p̄mario cōsensu mō dicto. Ad
vero cōsequentes inde tm̄ habēt de vico q̄ntū
de cōsensu in p̄ncipali actu p̄mo nec ampli⁹
si inde adderet alius cōsensus. ¶ Possum⁹
alijs verbis distinguere de cōsensu volūtatis
et similit̄ de dissensu. Vñ p̄posito aliquo ob-
iecto culpabili volūtas potest se circa illud
habere septupliciter. Vno mō q̄ vult obiectū
illud esse. Alio mō q̄ vult interpretatur seu
imputatur. Item vult illud directe vel indi-
recte. Itē vult illud plene a p̄fecte. aut vult
illud semiplene a imp̄f̄e. Item Postremo
habz se suspensivē a quodā mō neutralit̄ q̄si
scz nullū habz actū nolēdi vel volēdi circa il-
lud s̄ tenz iudiciū rōis in suspēso l̄ ad aliud
se diūtit. Et hec distinctō si bñ accipiat datus
est in oi negotiō morali ad ap̄iēdū eritū dif-
ficultatibus inuēris. ¶ Cōsideratō septiā

Dicam⁹ ultra septiō q̄ circa actū carūne
aut aliquē hmoi actū p̄positū volūtati
ip̄a se p̄t h̄re multiplē. Vno mō q̄ cōsēti in
op⁹ si facultas adesset aut n̄ pudor vel timor
huān⁹ impediret. Alio mō q̄ licz refugiat a
horeat cōsētiē in op⁹ tale nephariū. Ip̄a n̄
mī⁹ vsat a cōsēsat in aīo suo cogitatōz de illo

Et dicitur p̄
dicitur p̄
one dicitur
bis e carū
eni alijs
no. Similit̄
dicitur o
n̄. Notatur
tere nō ē
p̄se sequi
bro dicitur
cōtinēs
canda
altera p̄
dimitte
nale dicitur
conado q̄
a nō ten
venoso
tat ali
notia ē
nō adue
cōsēdi in
be p̄t e
gratū. C
dicitur m
dicitur p̄

Et iterū pōt fieri multipliciter. Vno mō ut
 deliberate plene ⁊ directe. In hac cogitati-
 one delectetur ⁊ hoc peccm̄ ē ī illo cui probi-
 bit⁹ ē carnalis ꝓcubit⁹ secus in vxoratis Si
 enī aliq̄s ad⁹ ꝓhibit⁹ ē ꝓsequēter delecta-
 tio. Similr̄ si ad⁹ ꝓmittitur. ꝓmittit̄ siml̄
 delectacō ꝓsequēs directe ⁊ de ꝓ se ad illū ac-
 tū. Notāter additur ⁊ de ꝓ se qm̄ īspicē mu-
 lierē nō ē de ꝓ se peccatū sic nec delectacō de
 ꝓ se ꝓsequēs sed de ꝓ accidēs confurgit cre-
 bro delectatio illa libidinosa ī ꝓtinēte quā
 cōtinēs nō habēt. Hec aut̄ regl̄a multū no-
 tanda ē cōtra scrupulos ex vna parte et ex
 altera pte cōtra piculū ⁊ ꝓ licitis etiā caute
 dimittēdū. Cogitat alio mō talis circa car-
 nalē delectacōnē ut eam possit satagendo ⁊
 conādo quasi ꝓ vim v̄l industriā repellere
 ⁊ nō semp̄ expedit sicut nec pugnare cū ve-
 nenofo serpēte dū aliter pōt declinari. Cogi-
 tat alio mō ex quadā sola curiositate q̄ sepe
 noxia ē ⁊ criminalis. Cogitat alio mō quia
 nō aduertit piculū iminē sibi ꝓ tali cogita-
 cōe sed ī exēcitiū virtutis sibi cōuertitur et
 hec pōt esse virtuosa et caueatur sufficiēter
 piculū. Cogitat alio mdo q̄ vult ⁊ cogitur
 de hac materia docere alios vel de ipsius cō-
 ditione plenius edoceri. **E**t si hec agit cum

appositione inculpate tutele non peccat molli-
ter etiam ubi pollucio sequeretur. Sic diceretur
cum homo cogitur audire confessiones
aut equitare et si qua sunt similia. Denique
voluntas quandoque se habet ad actum talem
propositum quodammodo neutraliter vel suspense
sive quia nec expedit circa hoc deliberare ut
si sit loci et temporis oportunitas aut si pro-
ponatur sibi quid mallet vel in actum illum
consentire vel perpetue ardere tute facit si
non deliberet de utraque parte propter peri-
culum incidendi vel in presumptionem fallam si
eligeret perpetuo ardere vel in peccatum mortale
si eligeret in actum illum consentire. Hec est
cautela conveniens multum et expediens ad
versus interrogaciones que vel intus vel exterius
curiose fieri solent vel proponi ubi periculum
imminet quicquid eligatur. Et ita reliquit
verificatio illius proverbij vulgaris. Silere
melius est quam stulticiam dicere. Sic agebat que
dixit. Et factus sum sicut homo non audies
et non habens in ore suo redargutiones

Nota

Consideratio Octava

Ueniamus nunc octavo ad respondendum
quibusdam interrogacionibus in hac mate-
ria de pollucione que fieret vigilando et propo-
siciones aliquas anothem que ad materias alias

distictio p...
directio de...
Nulla p...
Ab...
ca illam i...
gula a sim...
terio nota...
et vel inter...
fectus et h...
co illa pro...
do. et de...
et em...
pore dist...
etis. Et tu...
to pprie...
coentium...
tate po...
Cobertu...
intercept...
pl... g...
fectus...
fragilita...
li venial...
vour. Si...
causat in...
fimalus...
fui m...pu

deducte p̄bere potuerūt occasionē cognoscē,
diuitatē de peccatis **¶ Prima p̄positio**

Nulla pollucō diurna v̄l nocturna plus
habet de peccato q̄ fuerit de consēsu cir
ca illam i libero arbitrio. Sic de ira inuidia
gula a similibus dicitur. Patet p̄positio ex
tertio notabili. Vnde si null⁹ fuit cōsēsus v̄
v̄l interpretatiuus direct⁹ v̄l indirectus p̄
fectus v̄l imperfect⁹ nullū proorsus erit pollu
cō illa peccatū. Ita ē expressa. Aug⁹ sētētia
de. ci. dei loquētis de corrupta p̄ violentiā. Di
cit enī q̄ illa delectatio nullū ē peccatū in cor
pore dissentientis sicut nec in corpore dormi
ētis. Et boñ. ven. dicit eū loqui etiā de pecca
to p̄prie veniali. si autē fuerit alter istorū
cōsensuū tūc iudicāndus est de q̄litate a quā
titate peccati p̄portionabiliter ad cōsensum
Cōsensu itaq; verus plus habet culpe q̄
interpretatū ceteris p̄b⁹ a cōsensu direct⁹
pl⁹ q̄ indirect⁹ a cōsensu plen⁹ pl⁹ q̄ imper
fectus p̄mo cōsēsus verus dū imperfectus ē ex
fragilitate v̄l ignorantia sepe reputatur so
lū venialis. qui si p̄fectus eēt mortalis dice
retur. Similiter cōsēsus indirectus non pl⁹
causat in sequētib⁹ actibus de malitia q̄ ip̄e
fit malus. Et ita pollucō veniēs ex solo cōsen
su in c̄pulā venialē dicenda ē solū venialis

Exemplū de incestu loth s̄m̄ doctores. et
hec valet ad materia; de pollucōne noctur
na cognoscenda ymo si iam peccatum sit de
letum per penitentiā non oportz sequentes
actus esse nouas culpas ex ista rācōne.

Secūda propositio

Nulla pollutio diurna debet proprie dici
mollicies nisi fuerit per consensum libe
rum vno modo vel alio puocata vel extorta
patet ex precedēti quoniā sicut nō fuit pollutio
hec in ptate pacientis. Ita nec peccatum
Mollicies autem sonat in peccatū. quoniā
dicit Apostol⁹. q̄ neq; molles regnum dei
possidebunt

Tercia propositio

Nulla talis pollucō debz reputari casus
reseruatus sub noie molliciei ymo nec
peccati ut dictū. Patz quia nō est mollicies
et magis dolēdus est qui hmoi est tale ali
quid ptulisse q̄ egisse vel voluisse sicut con
tingit in erectione pudendi intelligitur cum
consensu voluntatis. Additum est sub no
mine molliciei quia forsan in casu posset fu
perior casum talem sibi ad horam vel quo
ad aliquos reseruare nō quia peccatum sit
sed ut magis instrueretur et instrueret si
sit peccatum vel dissenties ad peccatum seu
ad peccī piculū et si sit pollutio proprie dicta

hoc tamē generaliter et p̄ sēp̄ fieri durissimū
est; ymo stultū ¶ **Propositio quarta**

Nullus fluxus ex mēbris generationi
deputatis reputād⁹ ē de se pollucō v̄l
mollicies si nō fuerit vere seminalis. vnde
fluxus v̄rnalis v̄l menstrualis v̄l alteius
humoris medij nequa q̄ appellād⁹ ē molli-
ties siue pollucō et ex cōsequēti patet q̄ nec
isti casus refuari deberēt sub noie pollucōis
sicut p̄positio p̄cedēs exponēbat. sed dictū
ē in p̄positioē q̄ isti fluxus nō sūt reputādi
de se mollicies quomā de p̄ accidēs v̄l prop-
ter adiunctū aliqd̄ p̄t secus euenire sicut
propositio sequēs docet. ¶ **Propositio quinta**

Nulla pollucōne v̄l fluxu cōtingentib⁹
stat hominē grauiori et inordinatio-
seditate animā suā maculare q̄ facit alius
vere pollut⁹ qui p̄ molliē ymo p̄ fornicati-
onē ymo p̄ adulterū v̄l sacrilegiū v̄l incestū
superat⁹. Deducitur hec propositio p̄ illa q̄
de causa delectationis et pruritus in secūdo
notabili p̄dixim⁹ vnde et propter hoc spado
dicitur deflorare virginē. dicuntur insup̄ tā
pueri q̄ puellē āte ānos nubile s̄ exardescē
in iuicē. Dicitur etiā frigidū et maleficiatū nō
potētes seminaē nepharij s̄ neq̄ssimis non
nūq̄ illecebris se met iqnāē et eo flagitiosi⁹

funt ista p cōtractationem illicitam aut alie
quo diutius durat viget ⁊ ardescit absq; se
dacione per effluxum seminis hec ignomi
osa lates passionis.

Pollutio vel fluxus qui vel nichil habue
runt de consensu nec per cōsequens de
peccato non impediunt hōinem de per se a ce
lebracōe. Dicimus de per se quia de p accis
aliter est utpote q; patiens scrupulosus et
timidus est in hac pte ⁊ faciens sibi oscia;
inquietam ⁊ dubiam. aut quia patiens sen
tit se ex hac feditate diserasiatum in animo
ac deiectum. Aut quia nequit sufficienter co
gitacōnes lubricas aut turpes inde confu
gētes depellere. Vnde notand q; sicut yma
ginacōnes voluntarie et lubricae disponūt
maxime ad hmōi fedas omōtiones. Ita vi
ceuerfa sompnia nōnunq; denode. vel cogi
tacōnes in vigilia proueniūt ex huiusmoi
cōmōtione ⁊ carnali stimulaōne quēadmo
dū iratus aliter ⁊ alia cogitat q; mitigatus
⁊ timens q; securus. Dicamus pterea circa
principale q; de illo de quo loquimur. Licet
inuoluntarius fuerit in paciēdo remanet
tamen in aima quedā carnalis degustatio
qm̄ sicut gustatu spiritu desipit caro. Ita gu
stata caeli voluptate ⁊ inuitis desipit spūs.

Addunt alij inmitētes dictis **Boven** et simili-
 lū dicētes impedimētum generale eē eo q
 requiritur ad celebrationē mūdicia nedū spi-
 ritualis a peccato s; corporal ab huiusmodi fe-
 do humore hoc q̄liter habeat veritatem pu-
 ta? apparuisse dū tracta. de pollū. noctū
 loqremur. **V**nde dñs de palude erudit? in
 legib? tā canonicis q̄ civilibus q̄ diuinis
 dicit de pollucōe nocturna si causam nō ha-
 bucit culpabilē q̄ debz hō cessare a celebra-
 cōe dz inq̄ de ogruo nō de p̄cepto sic q̄ peccz
 mortaliter si celebret. **Sic videtur. Aug?** de
 quotidie cōmunicātib? qd̄ nec laudat nec vi-
 tuperat sed eos suo sēfui ⁊ deuotioni derelin-
 quit. **V**nde si alter coniugū reddēs debitū nō
 arceatur a cōmunicōe secūdum. **Boū ven.** videt
 q̄ illa macula corporalis nō impedit cōmunicō-
 nē ymo nec impediret celebrationē in sacdo-
 te greco qui similiter vxori reddere debitū
 tenetur postulāti

Propositio septima

Sicut nō omnis illecebrosa cogitacō cō-
 surgēs in anima etiam cū aliquo cōsēfui
 dubio v̄l interpretatio vel impfecto **S**imiliter
 nec ōnis pruritus vel titilatio v̄l stimulatō
 confurgēs in mēbris genitalib? ex hac ille-
 cebra impediunt a celebracōe. **Sic** nec cōflux-
 us inde cōsequens de p se impedit dū rō nō

consentit vel dum remittitur nec plene consentit in illum. **P**rimam partem ut arbitror concedunt omnes. De secunda vero parte similis est ratio si propositio praecedens attendatur. **C**onsilium tamen est in hac parte ut vitentur diligenter occasiones et satagat homo ne morosam et sensualem cogitationem in se qualemcumque sic figat de aliquo et circa aliquod quin eam dum vult possit euellere. **I**ta acco-
moda te rebus dicit **S**eneca et non da cogitationes carnales et fluxus inde sequentes absque consensu voluntario vincuntur plerumque salubrius tunc et efficacius si ratio se habet circa illas per modum non curantis vel diuertentis voluntatem ad alia quam si sollicitetur tristetur turbetur et tenetur tales expellere. **N**otetur in hoc loco tractatus in gallico de remedio contra temptaciones blasphemie compositus. **A**uget itaque cogitatio rehemens vel ymaginatio conatum ac prompte nutrit cogitationes huiusmodi ymo multiplicat et efficaciores reddit ad fluxum consequendum quod si dissimulauerit neque curauerit plus quam de alterius hominis naturali fluxu acquiescet. **P**osset aptari circa rem hanc exemplum de **I**uueibus quae tractatur in alto positam nunquam absque casu transirent quam audaces per consuetudinem

aut aliū de tota securitate transibunt. **F**it autē diuersio talis multipliciter communis p impressionē sigilli crucis i pectore vel in frōte quod aliqui reputāt efficacissimum sicut illud signū ē triūphale atq; salutare sūme pretēa humilitatis vincit autē humilitas laqueos dyaboli dicente **A**nthonio fit hec diuersio aliquando p lesionē aliquā corpale in lingua v'l alibi. **Q**uādoq; p expbraconē ⁊ allocutionē seuerā suaz cogitacōnum tāquam esset aliquis apparens temptator exteius pby. pby ⁊ vobis cogitationes vilissime pcul hinc abite i malā horā venicitis sum alijs occupat⁹. **N**ō de vobis auditū nō visum. discedite ab hinc. **S**yrenes vsq; i exerciū dulces. **F**it ⁊ h diuersio nōnūq; p irritionē quādā talis illusiōis surgētis tā multipliciter i animo ⁊ turpiter fit deniq; p vitacionē per cōfessionē puram ⁊ nudā ⁊ supra modum per spem et imploracōnem diuini auxiliij sine quo continens nemo plene eē potest

Propositio octaua

Difficile est vel impossibile absq; diuina illuminacōne cognoscē cōtitudinaliter radicem ⁊ causā pollutionis diuine si videb; veniat ex cōfessu vero v'l iterptatiuo a cōfessu directo v'l idirecto aut a cōfessu supiois

racōnis vel inferioris puenit. **P**uto ppositō
nē hāc cōsiderātibz eē notā. **E**x quo osequēt
inferē. q̄q̄ b̄tis est vir q̄ semp est pauid⁹
q̄ bonarū mētū est facē osciā vbi de nēita
te nō est; aliq̄n faciēda. expedit de talibz o
teri. a non sine cōsilio prudētū a expertorū
propter talia nichilipendere vel otempnere
In seipis aut expedit q̄ post oclū acceptū
a prudētibus expertis a deuotis dimittat hō
serupulos a timores nimios. alioquin nichil
lomin⁹ cadēt in pusillanimitatē quāda a in
quietacōem spūs que non posset sufficiēnt
recipe illum cuius in pace factus est locus.
nec ascēdit vnq̄ talis aia impfctōis sblimi
tatē. **¶** Vero supior a expertus cuius in hac
re q̄ritur cōsiliū a s̄ditis. postq̄ exploreau
rit oia dicē diffinitē. a solida r̄sioē. tu fac
ita. qm̄ si medicus in medendo vacillauit
q̄lis in egroto spanda erit secura stabilitas
hinc tragicus ait. **¶** Qui dubiā salutē dat af
fictis negat.

Propositō nona.

Ad obuiandum piculis a serupulis qui
o surgūt ex fluxu fecto diurno. o siderā
de sunt diligenter cause et radices. ut eis a
gnitis fiat diligens a discreta prouisio. **¶** Di
cretam vero dicimus prouisione; que nec
velit abscondere causas cū maiori dēmento

piculi a scādalo q̄ sit hui⁹ moi flux⁹ q̄ qñq̄
 non est nisi venialis p̄sertim dū humor ille
 medi⁹ quē dixim⁹ nec ex aduerso p̄mittit
 ea licētose fieri q̄ de se culpāda sūt a rescal
 faciliter possunt cui⁹ moi sūt lu brici aspect⁹
 visus inēpti societas pl⁹ q̄ dicit amīcabil
 in se gerens delectationē a si non de p se libi
 dimosam piculosam tñ a pl⁹ equo sensuale
 que nichilomi⁹ aliquñdo sub officijs aliqb⁹
 spiritali edeficij ut ē confessio v̄ lectio v̄
 eruditio coloraē p̄mo veius obscurare se co
 natur. **S** a caueat aliorū supior sibi a suspi
 tionib⁹ nimis a a q̄dā ut sic loquat in vtili
 zelotipia cca subditos se vtineat nō iudicēs
 ieiunia excessiua vel sepans eos ab iuicem
 inutiliter et spūalia colloquia vel offitia ve
 tās eis. **S**erua demq̄ comitū illud **N**e quid
 nimis. **E**t illud sapientis. **N**oli minimum esse
 iust⁹ q̄ qui nimis emūgit elicit sanguinem
Difficile ē fateor i hac re se aurea medioc̄ta
 te tenē sed spiritali omnia diiudicat velud
 in aere splēdido mediāte sole **V**elut p̄tea in
 fonte lucido et illū iudicat sup onē diē **C**ari
 lis vero iudicat velut in fōte turbido a limo
 so nō discernēs de grossis etiā reptilibus ve
 nenosis immixtis velut p̄tea in domo caligi
 nosa vir atrectādo discernens hec ab illis

iudicat postremo vix inter diē et noctē. et ita
frequentissime sese fallit et impingit in diē vel in
in tenebris. sed saluare illū dicitur spūalis ductrix
manus. quod si remittitur seducere spiritum si p̄mon
stratio sibi si prior et abbas mauult esse dū
trāsit per tenebras et per obrupta portabit quod dē
ille dampnationem suā et dux liber euadet.

Pollucōne corpale **Propositio. 1.**

quā precedit cōsensu quā comitatur quā
sensus ē circa eā nō cōsensu. quā vero cōsensu
eā opatur. et ita fit non solum cū cōsensu vel
sensu. sed ex cōsensu vltimū horū grauius est
et reddit p̄prie pollucōnem culpabilem. De
nig; tria prima licet non reddant proprie
et de per se pollucōnez culpabilem sunt ipā
culpe et peccata. Alterū vero quādo scilicet pol
lucō fit cum sensu non est de per se peccatum
ymmo frequenter auget meritum tanquā
materia virtutis dū resistitur violentie pas
sionis que dū sentitur ipsa magis et magis
allicit et impellit. **Quare similiter resisten
tia habet plus virtutis.** Addamus. quod et si
pollucō corporalis et vere seminalis dicitur
na. vel nocturna. nullo modo debet scienter
extorqueri etiā pro sanitate vel alleuiacō
ne corporis vel iudicij racōnis cōsequendi
Si tamē dū sine tali cōsensu procurante eam

vltorquēte puenit ipā placeat non q̄ de
 lectacō est s̄ q̄ alleuiacōnē corporis opatur
 hec non iudicatur esse peccatū. videat tamē
 homo p̄serti nouicius ne huiusmōi cōplacē
 tia se seducat pretendens vnū ⁊ agēs alte
 rū. Salubrius est itaq; cogitacōnes et iudi
 cia circa rem hāc diuertere q̄ habere

Propositio vndecima

Pollutio diurna vlt nocturna dū sētūtur
 effinere non debet violenter p̄hiberi si
 p̄babiliter estimetur q̄ hmoi violentia fru
 stra esset. Nichilominus p̄ exercitacōe virtu
 tis et p̄ euasione piculi videtur expediens
 ut homo conetur prohibere quātū sētū vel
 expicitur cōmode fieri posse qm̄ ⁊ si hec retētio
 nocere debeat corpori prodeit anime. **N**atura
 deniq; postmodum vno mō vel alio talem
 humorē a se eicit patet in mulierib; puerpe
 ris quib; siccātur māmē dum nō elicitur lac
Aliquin sēp fluere patum ē. Sic pollutioēs
 iste ymo ⁊ pruritus tutius nō vtendo vel ex
 ceendo sed abstinendo vincūtur. **S**imiliter
 aut̄ exp̄ti eēt in pruritu sēfuali. **H**ec at̄ pollu
 cō etiā in vigilia si in principio vsq; ad finez
 habeat iugiter rationē ⁊ volūtātē remittētē
 quātū pōt iuxta casum negocij volūtās repu
 tabitur nedum non peccasse mortaliter sed

multipliciter meruisse iuxta illud beate lucie. Si
me in vitam corrueris michi castitas du-
plicabitur ad coronam. **P**ot autem casus diu-
ne pollutionis euenire circa eos qui habent de ne-
cessitate audire confessiones vel aliqua talia co-
gitare vel agere ad quod sequitur aliqui venientibus
eis toto posse et sibi precauentibus ab inimico
usque ad finem talis passio fedicitatis. quod si quis
dicit omittat talis qui tam fragilis est et lu-
bricus audire confessiones. predicare et similia.
Rundetur quod in multis casibus non oportet hoc
fieri propter necessitatem consilii et euitationem scan-
dali et obligationem officii. sed quales sunt
isti casus non potest generaliter arte determi-
nari. **R**eferamus hoc ad illud quod sapiens iudi-
cabit circumstantiarum condicione pensata. Con-
silio tamen ut auditurus confessiones in homi-
nulo accedat paratus cum timore et tremore.
Auetat insuper quantum potest faciem seu oculum
carnis et non minus oculum mentis ab aspectu sen-
suali illius qui confitetur sed ascendet in arcem dei.
Alicuique recogitet animam illius velud egrotam et
lauciam quod caro non potest quicquam. **D**eum celebra-
tur si potest officium hoc differre post missam su-
am tunc agit quantum reces homini fluxus plus impe-
dit celebracionem quam vetus. **C**onstituatur preterea confes-
sio et in illo statu corporis in quo minus scandalizabit

vt stet vel flectet genua. vel alicubi pro se
 prosternet. Sic insup sermo suus dū ad talia
 ventū fuerit breuis et rigidus presertim vbi
 cōfitens paratus est non remittente verecū
 dia sponte totum virus euemire. s; p affabi
 litatē quandā o; a cōfiteute nimis verecū
 de nuditatem sue fedicitatis extorquere. pfe
 do vbi maius inest periculū. s; si caritas ad
 hec feda scrutanda descendat nō curiositas
 aut lubricitas iuuabit. caritatis auctor deus
 faciens cū temptacōne prouentū. ¶ **Noten**
 tur ad intellectū pleniorē pmissoz prima
 summa cōfessoz. ti. iij. li. iij. de bigamis. vbi
 queritur quō perditur virginitas. ¶ **Ite**
 tractatulus quem ascribunt aliqui sancto
 Thome. s; magis apparet ex stilo et mateia
 q; sit bonaven. qui incipit. Rm fūdamentū
 et ianua. et est vtilis multum.

Explicit tractatulus venerabilis mgri
Jobis gerson. de pollucōib; diurnis.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Concip
miser

C

q. sic.
Decto
quel
fieri
exp
qd
Domi
tates
ex igni
vendi
Sed
ca ad
tur
tur
se n
cōfess
dial
de ex
be di
mim